

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 57660-11-21 סרי ואח' נ' קיבוץ אושה ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט שמואל מנדלבום**תובעים**

1. ארז סרי

2. יפית סרי

נגד

נתבעים

1. קיבוץ אושה

2. רשות מקרקעי ישראל

3. רום ברוקנר

4. אירן ברוקנר

5. עדי בירנבאום

6. אופיר בירנבאום

7. קרן גרבויס

8. איתן גרבויס

9. מרינה הולצמן

10. גבע הולצמן

11. נדיה מיכאלוב

12. עידו סולימן

13. נוי סולימן

14. עמית טרש

15. אורית טרש

16. שרון קרטמן

17. עמית קרטמן

18. עומר שרף

19. נעמה שרף

חקיקה שאוזכרה:

תקנות האגודות השיתופיות (חברות), תשל"ג-1973: סע' 2(ב)

פקודת האגודות השיתופיות

מיני-רציו:

* התערבות ביהמ"ש בהחלטות של אגודה שיתופית בדבר קבלת חברים לשורותיה תיעשה במקרים חריגים וקיצוניים בלבד. הדבר נכון במשנה תוקף במצב בו טרם ניתנה האפשרות לחברי הקיבוץ להביע

את עמדתם בדרך הקבועה בתקנות הקיבוץ, דהיינו, באמצעות הצבעה באסיפה הכללית; אכן, החלטות האגודה השיתופית כפופות לביקורת שיפוטית, ואולם תנאי יסוד להפעלת הביקורת השיפוטית הינו קיומה של החלטה של האגודה השיתופית (ע"י הגוף המוסמך בה), אותה יבחן ביהמ"ש.

* אגודות שיתופיות – חברות – החלטה על קבלת חברים או אי קבלתם

* אגודות שיתופיות – רשויות האגודה – ביקורת שיפוטית על החלטותיהן

* דיון אזרחי – הסדר דיוני – נפקותו

בקשה למתן סעדים זמניים שעניינה רצון המבקשים להצטרף להליך הקצאת מגרשים למגורים המתבצע בקיבוץ אושה. בדיון בבקשה הצדדים קיבלו את הצעת ביהמ"ש לפיה יתקיים דיון מחודש בעניינם של המבקשים בפני ועדת הקבלה של הקיבוץ במסגרתו יופיעו המבקשים בפני הועדב ותינתן להם אפשרות להעלות את טענותיהם בנפש חפצה. ככל שועדת הקבלה תשנה את עמדתה ותאשר את המשך תהליך הקליטה של המבקשים, יסתיים בכך ההליך המשפטי והמבקשים ימשיכו בהליך הקליטה כקבוע בתקנון הקיבוץ. ככל שועדת הקבלה לא תשנה את עמדתה, תינתן למבקשים אפשרות לערער על ההחלטה בפני האסיפה הכללית של האגודה, בהתאם לנהלים הקבועים בתקנון האגודה. כמו כן, אושרה הצעת ביהמ"ש לפיה בשלב זה ישורייין אחד מהמגרשים שנותרו פנויים באכלוס הנוכחי, ובאם בקשת המבקשים לקבלה לחברות תידחה גם באסיפה הכללית, המגרש יישאר משורייין למשך 30 יום נוספים, אלא אם תתקבל החלטה אחרת בביהמ"ש. להסכמה ניתן תוקף של החלטה. בהודעת עדכון מטעם המבקשים תוארה ישיבת ועדת הקבלה, שלאחריה נשלחה למבקשים הודעת דוא"ל סתמית לפיה נדחתה בקשתם שוב, וכי בעקבות בקשות והפצרות של המבקשים זומנו המבקשים לפגישה עם הנהלת ועד האגודה לאחריה עודכנו כי "בדיון שהתקיים לאחר צאתכם הדעה הרווחת היתה שלא לקבל את הבקשה". לטענת המבקשים הליך הקבלה "זוהם" ואין מקום להמשיך במהלך של הבאת עניינם בפני האסיפה הכללית אלא יש להחזיר את הדיון לביהמ"ש תוך הארכת תוקפו של צו המניעה.

ביהמ"ש המחוזי דחה את הבקשה בקבעו:

הקביעה בהחלטת ביהמ"ש לפיה באם ועדת הקבלה לא תמליץ על קליטת המבקשים לקיבוץ, עניינם יובא בפני האסיפה הכללית, תוך מתן אפשרות למבקשים להופיע בפני האסיפה ולהעלות את טיעוניהם, הייתה מבוססת גם על הסכמת המבקשים למתווה האמור, ולפיכך נדרש טעם ממשי מדוע יש לבטל את ההחלטה ולסטות מהמתווה המוסכם. למותר לציין כי עצם העובדה שועדת הקבלה לא המליצה על קבלת המבקשים לחברות בקיבוץ אינה יכולה לשמש לכשעצמה כעילה לביטול ההחלטה. האמור נכון בשנינויים המחוייבים גם ביחס להחלטת ועד הנהלה, אשר אליה אכן לא התייחסה ההחלטה, אך גם ביחס אליה עצם החלטת ועד הנהלה שלא להמליץ על קבלת המבקשים לחברות, אינו יכול לשמש כעילה לוותר על הבאת עניינם של המבקשים בפני האסיפה הכללית כפי שהוסכם.

יודגש, כי הסכמת המבקשים למתווה, לא ניתנה ב"חלל ריק" אלא היא הייתה למעשה הסכמה מתחייבת נוכח הוראות תקנה 2(ב) לתקנות האגודות השיתופיות (חברות) הקובעת כי "קבלת חבר באגודה תהיה בדרך הקבועה בתקנות שלה", והוראות תקנות 26 ו-28 לתקנות הקיבוץ לפיהן "ועד הנהלה או רשות אחרת שנקבעה למטרה זו ע"י האסיפה הכללית, יגישו לאסיפה הכללית את חוות דעתם בענין קבלת אדם המבקש להתקבל כחבר" וכי "אדם יתקבל כחבר אם ההחלטה על קבלתו כחבר נתקבלה בקולות רוב המצביעים בקלפי". בנסיבות אלו הסיכויים הלכאוריים של המבקשים לקבלת סעד של מתן הוראה על קבלתם לחברות בקיבוץ מבלי שעניינם הובא בפני האסיפה הכללית, נמוכים ביותר.

כפי שנקבע לא אחת, החלטת אגודה שיתופית על קבלת חברים לשורותיה או אי-קבלתם היא למעשה מקרה פרטי של החלטות המתקבלות בוועד האגודה ובאספה הכללית שלה, ולכן חלים אותם כללים של ביקורת שיפוטית בקשר להחלטות הוועד והאספה הכללית. עם זאת ניתן לראות את ההחלטה על קבלת חברים לאגודה כייחודית בשני מובנים. ראשית, האגודה השיתופית מבוססת על קשר אישי בין החברים ומבקשת לקיים עזרה הדדית בין חבריה. לכן, יש לאפשר מתחם רחב ביותר של שק"ד לחברי האגודה לבחור מי יצטרף אליהם ומי לא. שנית, קבלת חבר נוגעת ליחסי האגודה וחבריה עם צד שלישי שלאגודה אין כל התחייבות כלפיו, ולא ליחסי החברים בינם לבין עצמם. למעשה, החלטה זו נמצאת בשלב הטרום חוזי ולא בשלב החוזי עצמו. לאור דברים אלו יהיה נכון וראוי כי ההתערבות בהחלטות של אגודה שיתופית בדבר קבלת חברים לשורותיה תיעשה במקרים חריגים וקיצוניים בלבד.

הדברים שנקבעו כאמור ביחס להיקף המצומצם של התערבות ביהמ"ש בהחלטות האגודה בענין קבלת חברים חדשים, התייחסו למצב שבו חברי האגודה השיתופית החליטו בפועל בשאלת קבלת חברים חדשים, והם נכונים במשנה תוקף למצב שבפנינו שבו בקשת המבקשים היא שביהמ"ש יעקוף את שיקול דעתם של חברי האגודה ויורה על קבלת המבקשים לקיבוץ מבלי שניתנה כלל האפשרות לחברי הקיבוץ להביע את עמדתם בדרך הקבועה בתקנות הקיבוץ דהיינו באמצעות הצבעה באסיפה הכללית. בהתאם, הסיכוי הלכאורי לכך שביהמ"ש יתערב בנסיבות כאלו בהחלטת ועדת הקבלה או ועד ההנהלה של הקיבוץ שלא להמליץ על קליטת המבקשים, הינו מלכתחילה נמוך ביותר.

אכן, החלטות האגודה השיתופית כפופות לביקורת שיפוטית הן בכל הנוגע להליך קבלת ההחלטה, הן בשאלת התאמת ההליך בו התקבלה ההחלטה לפקודת האגודות השיתופיות או תקנות הקיבוץ והן בנוגע לתוכן ההחלטה דהיינו: סבירות ההחלטה, האם ההחלטה התקבלה בתום לב וללא שיקולים זרים והאם לא נפל בה פגם אחר המצדיק התערבות בה בהתאם לכללי ההתערבות השיפוטית המקובלים במשפט המנהלי. ואולם תנאי יסוד להפעלת הביקורת השיפוטית הינו החלטה של האגודה השיתופית אותה יבחן ביהמ"ש, ובמקרה דנן לצורך הפעלת ביקורת שיפוטית נדרש כי הגוף המוסמך, האסיפה הכללית של הקיבוץ, יחליט בשאלת קבלת המבקשים לחברות שהרי כלל יסוד במשפט המנהלי הוא שביהמ"ש אינו מחליף את שק"ד הגוף המנהלי אלא בוחן החלטותיו ע"פ כללי ההתערבות שנקבעו.

ביהמ"ש ער לחשש של המבקשים כי מדובר ב"משחק מכור", ולעובדה שע"פ תקנות הקיבוץ, האסיפה הכללית אינה נדרשת לנמק את החלטה. אולם כנגד חשש זה נקבע בהחלטה כי תינתן למבקשים אפשרות להביא את טיעוניהם בפני האסיפה הכללית. בנוסף יודגש כי לביהמ"ש סמכות לבחון את כל ההיבטים הנוגעים להחלטה שתתקבל. כך גם במקרה שבנדון. ומבלי לקבוע מסמרות נראה כי ראוי לנקוט בצעדים נדרשים על מנת להבטיח דיון ענייני בבקשת המבקשים כגון מסירה לידי המבקשים של הנימוקים שהובילו את חברי ועדת הקבלה וועד ההנהלה שלא להמליץ על קבלת המבקשים לחברות. יודגש כי אין מדובר בחשיפת כל עמדה שהובעה במהלך הישיבות של אותם גורמים אלא מסירת הנימוקים העקרוניים עליהם התבססה ההמלצה, באופן שיאפשר למבקשים להתייחס לנושא באסיפה הכללית. בכל מקרה ככל שיועמד בפני חברי האסיפה הכללית מידע ע"י הקיבוץ בעניין המבקשים הוא ימסר גם למבקשים זמן סביר מראש כדי שהמבקשים יוכלו להתייחס לכך בטיעוניהם בפני האסיפה.

החלטה

1. לפניי בקשה למתן סעדים זמניים שעניינה רצונם של המבקשים להצטרף להליך הקצאת מגרשים לצרכי מגורים המתבצע בקיבוץ אושה.

2. ביום 28.11.21 ניתנה על ידי החלטה למתן סעד זמני ובמסגרתו הוריתי למשיב 1 – קיבוץ אושה שהינו אגודה שיתופית (להלן - "הקיבוץ") ולרשות מקרקעי ישראל (להלן - "רמ"י") להימנע מהקצאת מגרש מגורים אחד מהמגרשים המיועדים להקצאה בקיבוץ אושה, במסגרת ההרחבה הנוכחית של הקיבוץ (17 משפחות בחלק המערבי של שכונת הכרם כעולה מנספח יד לכתב התביעה), זאת עד למתן החלטה אחרת, וקבעתי דיון במעמד כלל הצדדים שכלפיהם הוגשה הבקשה ובכלל זה הקיבוץ, רמ"י ומשיבים נוספים שהינם מועמדים להצטרפות לקיבוץ האמורים לקבל מגרש מגורים בהרחבה נשוא הבקשה.

3. ביום 14.12.21 התקיים דיון בבקשה והצדדים קיבלו את הצעתי שלפיה יתקיים דיון מחודש בעניינם של המבקשים בפני ועדת הקבלה/ קליטה של הקיבוץ (להלן - "ועדת הקבלה") במסגרתו יופיעו המבקשים בפני ועדת הקבלה ותינתן להם אפשרות להעלות את טענותיהם בנפש חפצה.

ככל שועדת הקבלה תשנה את עמדתה ותאשר את המשך תהליך הקליטה של המבקשים, יסתיים בכך ההליך המשפטי והמבקשים ימשיכו בהליך הקליטה כקבוע בתקנון הקיבוץ. ככל שועדת הקבלה לא תשנה את עמדתה, תינתן למבקשים אפשרות לערער על ההחלטה בפני האסיפה הכללית של האגודה, בהתאם לנהלים הקבועים בתקנון האגודה, וכפי שהוסבר לי הנהלים כוללים קיומה של אסיפת חברים בה ניתנת למבקשים או למי מטעמם האפשרות להציג את עניינם ולאחר מכן מתבצעת הצבעה חשאית בקלפי בשאלת מועמדותם.

כמו כן, אושרה הצעתי לפיה בשלב זה, ישורין אחד משני המגרשים שנותרו פנויים באכלוס הנוכחי, זאת לתקופה של 3 חודשים וככל שההליכים בפני מוסדות האגודה לא יסתיימו בתקופה האמורה, המבקשים יהיו רשאים להגיש בקשה להארכת תוקף שיריון המגרש.

4. בהתאם להסכמת הצדדים להצעתי ניתן על ידי תוקף של החלטה מפורטת תוך שהובהר, כי הסכמת הצדדים להמלצתי הינה מבלי להודות בכל טענה של מי מהצדדים, והוריתי כדלקמן:

"בהתאם, תקויים פגישה בזמן קרוב ככל הניתן, בין המבקשים לועדת הקליטה אצל המשיבה 1 ולאחריה, תינתן למבקשים הודעה האם ועדת הקליטה עומדת בהחלטתה נשוא ההליכים שבפניי, לדחות את בקשת המבקשים לקבלה לחברות, או שהיא נותנת אישור להמשך הליך הקליטה של המבקשים.

ככל שועדת הקליטה תאשר למבקשים להמשיך בהליך הקבלה, ההליכים המשפטיים בין הצדדים יסתיימו, והמבקשים ימשיכו בהליך הקליטה, ככל מועמד אחר לחברות אצל המשיבה 1.

ככל שועדת הקליטה תעמוד על דחיית בקשת המבקשים, עניינם של המבקשים יובא, בתוך 30 יום ממועד החלטת ועדת הקבלה, בפני האסיפה הכללית של המשיבה 1, בהתאם לנהלים שפורטו בפרוטוקול לעיל.

כל עוד מתנהלים הליכים בפני מוסדות האגודה, בהתאם למתווה לעיל, המשיבה 1 תימנע משיווק מגרש אחד מתוך עשרת המגרשים המיועדים לאכלוס בשלב האכלוס הנוכחי ויובהר, כי מדובר באחד מתוך עשרת המגרשים העומדים כיום לבחירה למועמדים שאינם בני קיבוץ, והמגרש שישורייין יקבע לאחר שיבחרו שמונה מגרשים על ידי המועמדים המופנים לקליטה כיום.

באם בקשת המבקשים לקבלה לחברות תידחה גם באסיפה הכללית, המגרש האמור יישאר משורייין למשך 30 יום נוספים ממועד החלטת האסיפה הכללית ולאחר מכן יפקע השיריון, ללא צורך בהחלטה נוספת, אלא אם כן תתקבל החלטה אחרת בבית המשפט

כמו כן, בהתאם להסכמת המבקשים, הוריתי על מחיקת התביעה ומחיקת הבקשה כנגד המשיבים 19-3, ללא צו להוצאות, והדיון נותר לפיכך בין המבקשים והקיבוץ.

5. ביום 17.1.21 הוגשה הודעת עדכון מטעם המבקשים, בקשה לקביעת מועד לדיון בהארכת צו מניעה זמני, וכן בקשה להאריך את מועד הצו הזמני עד למועד הדיון.

6. בבקשה תיארו המבקשים את ישיבת ועדת הקבלה שהתקיימה בעניינם ביום 29.12.21 בתמצית נטען על ידם כי יו"רהועדה הגב' תמר מורד פעלה להכשלת מועמדותם, נקטה גישה עוינת במהלך הישיבה, שאלה שאלה מטעה שנועדה "להשחיר" את המבקשים בעיני חברי ועדת הקליטה, וכן שאלה עוינת נוספת ואילו שאר חברי הועדה "ישבו בפנים מבושות, כאשר רובם סירבו לשאול שאלות או לדבר, ואף לא השירו מבט כלל לעבר המבקשים..." (סעיף 5 להודעה).

7. כן ציינו המבקשים כי בהמשך לדיון התקבלה אצלם ביום 30.12.21 בדוא"ל החלטה שתמית ולא מנומקת של הועדה לפיה הוחלט לדחות פעם נוספת את בקשת המבקשים, וכי הועדה אינה נותנת המלצתה להמשך הליך קליטת המבקשים בקיבוץ.

8. לטענת המבקשים חבר אחד בוועדת הקבלה אף טען בפניהם כי טרם התקבלה החלטה בעניינם ובידעבד מתברר כי בזמן שאותו חבר טען זאת בפניהם כבר היתה החלטה של ועדת הקבלה.

9. לאחר מכן, בעקבות בקשות והפצרות של המבקשים זומנו המבקשים לפגישה עם הנהלת ועד האגודה שהתקיימה ביום 10.1.22 ובה נכחו תמר מורד וכן מר חנוך גולדמן שכלפיו הופנו טענות רבות של המבקשים בבקשה למתן צו מניעה והתרשמות המבקשים היתה

שמר גולדמן הנ"ל מפקח על כך שלא יהיה שינוי וסטייה מהקו שהוא התווה שלפיו יש למנוע את הצטרפות המבקשים לקיבוץ.

10. לטענת המבקשים הם פירטו בפני ועד ההנהלה את כל הנימוקים המצדיקים את קליטת לקיבוץ וכי למעט שאלה אחת, הם לא נשאלו על ידי חברי ועד ההנהלה שאלה כלשהי, ומכל מקום ביום 12.1.22 התקבלה תשובה של ועד ההנהלה ולפיה **"חברי ועד ההנהלה שמעו את עמדתכם ובדיון שהתקיים לאחר צאתכם הדעה הרווחת היתה שלא לקבל את הבקשה"** (סעיף 18 לבקשה).

11. לטענת המבקשים עולה מכל האמור לעיל כי הם נתנו כל סיכוי לניסיון מחודש לשכנע את הקיבוץ שיאפשר להם להצטרף, ולעומתם הקיבוץ באמצעות ה"ה גולדמן ומורד נהגו בחוסר תום לב משווע ופעלו לסיכול כל אפשרות לשינוי החלטתה המקורית של ועדת הקבלה, ובנסיבות אלו "זוהם" הליך הקבלה ואין מקום להמשיך במהלך של הבאת עניינם של המבקשים בפני האסיפה הכללית של הקיבוץ אלא יש להחזיר את הדיון לבית המשפט תוך הארכת תוקפו של צו המניעה.

12. בהמשך הוגשה הודעה משלימה מטעם המבקשים שאליה צורף דף מידע ופרוטוקול ישיבת ועד ההנהלה והמבקשים הצביעו על כך שמהחלטת ועד ההנהלה של הקיבוץ שנשלחה אליהם השתמע שהיו חילוקי דעות בקרב חברי ההנהלה, ואילו ממה שצוין בפרוטוקול ההחלטה לדחות את בקשת המבקשים התקבלה פה אחד.

כמו כן נטען כי בעוד שבעניינם של משפחות מועמדים אחרות לא צוין שמן של אותן משפחות בפרוטוקול, בעניין המבקשים שמם צוין במפורש בכדי לפגוע בסיכוייהם להתקבל ולטענתם כל האמור רק מחזק את טענתם בדבר חוסר תום הלב המשווע של אותם נציגי קיבוץ המבקשים "להרוויח זמן" ולהעביר את הדיון בעניינם של המבקשים לזירה הנוחה להם, תוך "זיהום" ההליך המשפטי, ובהתאם חזרו המבקשים על עמדתם לפיה יש להחזיר את הדיון לבית המשפט.

13. ביום 3.2.22 הוגשה תגובת הקיבוץ ובה מפנה הקיבוץ לדברים ברורים שנאמרו למבקשים ע"י בית המשפט בדיון שהתקיים ולפיהם, גם אם כל טענות המבקשים כנגד ועדת הקבלה או ועד ההנהלה נכונות, עדיין על פי תקנון הקיבוץ, עניינם של המבקשים צריך להיות מובא בפני האסיפה הכללית.

זאת ועוד, הקביעה לפיה באם ועדת הקבלה תדחה את בקשתם המחודשת של המבקשים עניינם יובא בפני האסיפה הכללית, הייתה קביעה מוסכמת שקיבלה תוקף של החלטה, ולפיכך די בטיעון זה כדי לדחות את הבקשה החדשה על הסף. וככל שהמבקשים יבחרו שלא להביא את עניינם בפני האסיפה הכללית, לא תוכל להיות להם טענה משפטית נוספת כנגד הקיבוץ.

14. לגופו של עניין הקיבוץ דחה בתוקף את כל התיאור העובדתי של המבקשים, ובתמצית נטען כי הקיבוץ עשה את כל הנדרש על מנת לאפשר למבקשים להביא את ענינם בצורה ראויה בפני מוסדות הקיבוץ.
- כך ביחס לועדת הקליטה ציין הקיבוץ כי גבי מורד העבירה את ניהול הישיבה לחבר אחר שלא פגש לפני כן את המבקשים על אף היותה יו"ר הועדה זאת לטענתה בכדי שלא תועלה טענה כנגד ניהול הפגישה על ידה וכי במהלך הישיבה ניתנה למבקשים האפשרות להעלות במשך כ-50 דקות את טענותיהם, והחלטת ועדת הקליטה שלא להמליץ על המבקשים היתה לאחר דיון ענייני.
15. בנוסף וביחס לועד ההנהלה של הקיבוץ נטען כי האפשרות שניתנה למבקשים להביא את ענינם בפני ועד ההנהלה היתה אפשרות חריגה וכי גם בישיבה זו ניתנה למבקשים אפשרות לפרט את טיעוניהם ולאחר מכן קיימו חברי ועד ההנהלה דיון שבו הביעו חברי הועד את עמדתם ובסיכומו של דבר החליטו פה אחד שהמבקשים לא מתאימים להיקלט כתברים בקיבוץ.
16. הקיבוץ הכחיש בתגובתו את הטענה לפיה בעלי התפקידים בקיבוץ הכשילו במכוון את אפשרות המבקשים לשכנע את נציגי הקיבוץ להמליץ על קבלתם לחברות, וכי למרות הגישה הכוחנית שנקטו המבקשים עת "גררו" את הקיבוץ ו-20 נקלטים חדשים לבית המשפט, ניתנו למבקשים אפשרויות נרחבות וחריגות לנסות ולשכנע הן את ועדת הקבלה והן את ועד ההנהלה בצדקת טענותיהם, אך כאמור ורק לאחר דיון סברו אותם אורגנים של הקיבוץ שאין להענות לבקשת המבקשים.
17. בכל מקרה הקיבוץ חזר והדגיש כי הרשות העליונה והיחידה המוסמכת לדון ולהכריע בעניין קבלתם של המבקשים לחברות בקיבוץ היא האסיפה הכללית, ובהתאם יש להמשיך ולפעול בהתאם למתווה המוסכם שנקבע בבית המשפט.
18. בעניין זה הפנה הקיבוץ לתקנון הקיבוץ ולפסיקה לפיה אין לכפות על אגודה שיתופית לקבל חברים חדשים לשורותיה בניגוד לרצון חבריה, ונטען לנזק שנגרם מהמשך קיומו של צו מניעה ביחס לשיווק מגרש דו משפחתי עד להכרעה בעניינם של המבקשים באסיפה הכללית.
19. לאחר התגובה האמורה הוגשה תשובה מטעם המבקשים ובה חזרו המבקשים על כלל טיעוניהם כנגד התנהלותם של ה"ה גולדמן ומורד. כמו כן נטען כנגד "התעקשות" הקיבוץ על קיום אסיפה כללית בנסיבות בהן שיעור ההשתפות של חברי הקיבוץ באסיפה האמורה נמוך באופן המאפשר לגולדמן "להשלים את מלאכת הסיכול" של קבלת המבקשים לקיבוץ וכן הופניתי לכך שהקיבוץ עצמו טען כי החלטת ועדת הקבלה היא סופית ולא נדרש דיון באסיפה הכללית.

21. כמו כן הפנו המבקשים לפסיקה שבה נקבע כי אגודה שיתופית דוגמת הקיבוץ הינה גוף דו מהותי עליו חלים גם כללי המשפט הציבורי ונטען כי אין כלל של המשפט הציבורי שלא הופר על ידי הקיבוץ ולפיכך הקיבוץ מנוע כיום לטעון כי יש להמשיך ולפעול בהתאם לקבוע בתקנות האגודה.

22. המבקשים טענו כי יש להתנות את קבלתם לחברות בקיבוץ באישור האסיפה הכללית רק במקום בו מתנהל בעניינם הליך קבלה ראוי לקיבוץ אך בנסיבות בהן הקיבוץ עצמו אינו מאפשר קיום תקין של ההליך, הוא אינו רשאי להסתמך על התנאי המתלה האמור לעיל ויש לוותר על הליך הסרק של קיום אסיפה כללית ונדרש להמשיך בדיון בבית המשפט.

דיון והכרעה

23. לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים אני סבור כי יש לדחות את בקשת המבקשים להחזיר את הדיון לבית המשפט מבלי שיתקיים דיון בעניינם בפני האסיפה הכללית תוך השארת צו המניעה הזמני על כנו.

24. אקדים ואדגיש כי הקביעה בהחלטתי לפיה באם ועדת הקבלה לא תמליץ על קליטת המבקשים לקיבוץ, עניינם יובא בפני האסיפה הכללית, תוך מתן אפשרות למבקשים להופיע בפני האסיפה ולהעלות את טיעוניהם, הייתה מבוססת גם על הסכמת המבקשים למתווה האמור, ולפיכך נדרש טעם ממשי מדוע יש לבטל את החלטתי ולסטות מהמתווה המוסכם, ולמותר לציין כי עצם העובדה שועדת הקבלה לא המליצה על קבלת המבקשים לחברות בקיבוץ אינה יכולה לשמש לכשעצמה כעילה לביטול ההחלטה.

25. כל האמור ביחס לועדת הקבלה, נכון בשינויים המחוייבים גם ביחס להחלטת ועד ההנהלה, אשר אליה אכן לא התייחסה החלטתי, אך גם ביחס אליה, עצם החלטתו של ועד ההנהלה שלא להמליץ על קבלת המבקשים לחברות, אינה יכולה לשמש כעילה לוותר על הבאת עניינם של המבקשים בפני האסיפה הכללית של הקיבוץ כפי שהוסכם.

26. ויודגש כי הסכמת המבקשים למתווה, לא ניתנה ב"חלל ריק" אלא היא הייתה למעשה הסכמה מתחייבת נוכח הוראות [תקנה 2\(ב\)](#) לתקנות האגודות השיתופיות (חברות) תשל"ג-1973 הקובעת כי "קבלת חבר באגודה תהיה בדרך הקבועה בתקנות שלה", והוראות תקנות 26 ו-28 לתקנות הקיבוץ לפיהן "ועד ההנהלה או רשות אחרת שנקבעה למטרה זו על ידי האסיפה הכללית, יגישו לאסיפה הכללית את חוות דעתם בענין קבלת אדם המבקש להתקבל כחבר" וכי "אדם יתקבל כחבר אם ההחלטה על קבלתו כחבר נתקבלה בקולות רוב המצביעים בקלפי...".

27. בנסיבות אלו "סיכויי התובענה" הלכאוריים של המבקשים לקבלת סעד של מתן הוראה על קבלתם לחברות בקיבוץ מבלי שעניינם הובא כלל בפני האסיפה הכללית הינם נמוכים ביותר.

28. בענין זה יצויין כי כפי שנקבע לא אחת: "החלטת אגודה שיתופית על קבלת חברים לשורותיה או אי-קבלתם היא למעשה מקרה פרטי של החלטות המתקבלות בוועד האגודה ובאספה הכללית שלה, ולכן חלים אותם כללים של ביקורת שיפוטית שהוזכרו לעיל בקשר להחלטות הוועד והאספה הכללית. עם זאת ניתן לראות את ההחלטה על קבלת חברים לאגודה כייחודית בשני מובנים. ראשית, כאמור האגודה השיתופית מבוססת על קשר אישי בין החברים ומבקשת לקיים עזרה הדדית בין חבריה...לכן, יש לאפשר מתחם רחב ביותר של שיקול דעת לחברי האגודה לבחור מי יצטרף אליהם ומי לא. שנית, קבלת חבר נוגעת ליחסי האגודה וחבריה עם צד שלישי שלאגודה אין כל התחייבות כלפיו, ולא ליחסי החברים בינם לבין עצמם. למעשה, החלטה זו של האגודה נמצאת בשלב הטרומ חוזי ולא בשלב החוזי עצמו לאור דברים אלו יהיה נכון וראוי כי ההתערבות בהחלטותיה של אגודה שיתופית בדבר קבלת חברים לשורותיה תיעשה במקרים חריגים וקיצוניים בלבד ..."(ע"א 10419/03 תומר דור נ' רמת הדר – כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ פ"ד ס(2) 277, פסקה 16 לפסק הדין)(להלן- "ענין תומר דור").

29. הדברים שנקבעו כאמור ביחס להיקף המצומצם של התערבות בית המשפט בהחלטות האגודה בענין קבלת חברים חדשים, התייחסו למצב שבו חברי האגודה השיתופית החליטו בפועל בשאלת קבלת חברים חדשים, והם נכונים במשנה תוקף למצב שבפנינו שבו בקשת המבקשים היא שבית המשפט יעקוף את שיקול דעתם של חברי האגודה ויורה על קבלת המבקשים לקיבוץ מבלי שניתנה כלל האפשרות לחברי הקיבוץ להביע את עמדתם בדרך הקבועה בתקנות הקיבוץ דהיינו באמצעות הצבעה באסיפה הכללית. בהתאם הסיכוי הלכאורי לכך שבית המשפט יתערב בנסיבות כאלו בהחלטת ועדת הקבלה או ועד ההנהלה של הקיבוץ שלא להמליץ על קליטת המבקשים הינו מלכתחילה נמוך ביותר.

30. זאת ועוד, כפי שציין המבקש ובצדק בבקשתו האחרונה, נקבע לא אחת בפסיקה כי החלטות האגודה השיתופית כפופות לביקורת שיפוטית הן בכל הנוגע להליך קבלת ההחלטה, הן בשאלת התאמת ההליך בו התקבלה ההחלטה לפקודת האגודות השיתופיות או תקנות הקיבוץ והן בנוגע לתוכן ההחלטה דהיינו: סבירות ההחלטה, האם ההחלטה התקבלה בתום לב וללא שיקולים זרים והאם לא נפל בה פגם אחר המצדיק התערבות בה בהתאם לכללי ההתערבות השיפוטית המקובלים במשפט המנהלי. (ענין תומר דור פסקה 13, וכן ראו סקירה מפורטת בת"א (מרכז) 5021-10-14 יעקב כהן נ' קדרון מושב עובדים להתיישבות שיתופית בע"מ [פורסם בבנו] (20.6.17) פסקאות 21-23(להלן-"ענין כהן").

31. ואולם תנאי יסוד להפעלת הביקורת השיפוטית הינו החלטה של האגודה השיתופית שאותה יבחן בית המשפט, ובמקרה שלפנינו לצורך הפעלת ביקורת שיפוטית נדרש כי הגוף המוסמך שהינו האסיפה הכללית של הקיבוץ יחליט בשאלת קבלת המבקשים

לחברות שהרי כלל יסוד במשפט המנהלי הוא שבית המשפט אינו מחליף את שיקול דעתו של הגוף המנהלי, אלא בוחן את החלטותיו על פי כללי ההתערבות שנקבעו.

32. אני ער לחששם של המבקשים כי מדובר ב"משחק מכור", ואני ער לעובדה שעל פי תקנות הקיבוץ, האסיפה הכללית אינה נדרשת לנמק את החלטה, ואולם כנגד חשש זה נקבע בהחלטתי כי תינתן למבקשים אפשרות להביא את טיעוניהם בפני האסיפה הכללית. בנוסף אני מבהיר ומדגיש כי כאמור לעיל לבית המשפט סמכות לבחון את כל ההיבטים הנוגעים להחלטה שתתקבל וראו בענין זה [ע"א 7821/10 אבנר חדד נ' כפר ביאליק כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ](#) [פורסם בנבו] (11.6.12) שם הורה בית המשפט על הבאה מחדש של עניינם של מערערים בפני האסיפה הכללית לאחר שנקבע בין היתר כי בפני האסיפה הכללית עמד מידע חלקי בלבד, וכן ראו ["ענין כהן"](#) פסקה 45 ואילך בדבר החובה והצורך בהנמקה של החלטה בדבר קבלה לחברות.

33. כך גם במקרה שלפנינו ומבלי לקבוע מסמרות אני סבור כי ראוי לנקוט בצעדים נדרשים על מנת להבטיח דיון ענייני בבקשת המבקשים כגון מסירה לידי המבקשים של הנימוקים שהובילו את חברי ועדת הקבלה וועד ההנהלה שלא להמליץ על קבלת המבקשים לחברות ובענין זה יודגש כי אין מדובר בחשיפת כל עמדה שהובעה במהלך הישיבות של אותם גורמים אלא מסירת הנימוקים העקרוניים עליהם התבססה ההמלצה, באופן שיאפשר למבקשים להתייחס לנושא באסיפה הכללית.

בכל מקרה ככל שיועמד בפני חברי האסיפה הכללית מידע על ידי הקיבוץ בעניינם של המבקשים הוא ימסר גם למבקשים זמן סביר מראש על מנת שהמבקשים יוכלו להתייחס לכך בטיעוניהם בפני האסיפה.

34. כמו כן אני מוצא לנכון לציין כי הבנתי היא שהצבעה בקלפי בעניין קבלת המבקשים לחברות תבוצע בתום האסיפה הכללית בה ידון עניינם של המבקשים ובהתאם זכות הצבעה נתונה אך ורק לחברי האגודה שישתתפו באסיפה האמורה וישמעו את טיעוני המבקשים.

35. סיכומו של דבר, אני מורה, בהמשך להחלטה המוסכמת, כי בתוך 30 יום מהיום תתקיים אסיפה כללית בעניינם של המבקשים ובסיומה יצביעו חברי הקיבוץ שיהיו נוכחים באסיפה על שאלת קבלת המבקשים לחברות בקיבוץ.

כמו כן אני מאריך את תוקפו של צו המניעה הזמני המורה על הקפאת של מגרש דו משפחתי אחד עד לתום 30 יום לאחר מועד קבלת החלטת האסיפה הכללית.

36. שאלת ההוצאות תידון בתום ההליך.

ניתנה היום, ח' אדר ב' תשפ"ב, 11 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

שמואל מנדלבוים 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תיקיה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)